

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Care sunt cuvintele inventate de William Shakespeare folosite și astăzi? Cuvinte românești intraductibile

George MANDICESCU

„Romeo și Julieta“, „Hamlet“, „Visul unei nopți de vară“, „Îmblânzirea scorpiei“, „Henric al VIII-lea“, „Regele Lear“ sau „Macbeth“ sunt doar câteva dintre cele mai cunoscute opere care poartă semnătura lui William Shakespeare.

Dramaturgul britanic a fost considerat cel mai mare scriitor al literaturii de limba engleză. A scris 38 de piese de teatru și 154 de sonete și poeme, care au fost traduse în aproape toate limbile și au fost puse în scenă mai mult decât oricare alte opere scrise de alți dramaturgi.

Shakespeare a dat dovadă de creativitate nu doar prin valoroasele sale lucrări, ci și printr-o colecție impresionantă de... cuvinte. Atunci când nu găsea un cuvânt care să-i exprime întocmai gândurile, el pur și simplu inventa unul, iar moștenirea lăsată de el numără aproximativ 1.700 de cuvinte, multe dintre acestea fiind folosite și astăzi frecvent în limbajul comun.

Unii scriitori inventează cuvinte în același mod în care Thomas Edison a inventat becurile, și anume adună bucăți de sunet și creează cuvinte complet noi, fără nici un sens sau legătură cu cuvintele existente.

Dacă vă întrebați cum inventa cuvintele [Shakespeare](#), ei bine el nu crea cuvinte temporare, de moment, ci avea o abordare complet diferită. El se folosea de cuvintele deja existente pe care le modifica dându-le noi sensuri prin următoarele metode: împreună două cuvinte, schimba verbele în adjective, schimba substantivele în verbe și invers, adăuga prefixe sau sufixe la cuvintele deja existente.

Care sunt cuvintele inventate de William Shakespeare folosite și astăzi?

În cele ce urmează vă prezentăm câteva cuvinte inventate de celebrul dramaturg englez care se regăsesc și în limba română:

ASASINARE

Cuvântul a fost folosit pentru prima dată în piesa „Macbeth“ (Actul 1, scena 7). În această piesă există multă intrigă, iar dramaturgul a simțit nevoia să inventeze un nou cuvânt pentru crimă. Interesant este faptul că acest cuvânt era folosit de câteva secole, dar niciodată pentru a desemna actul uciderii înainte de „Macbeth“.

NĂUCIT

În piesa „Îmblânzirea scorpiei“ (actul IV, scena 5) personajul principal, Katherine, îi spune tatălui ei că ochii ei au fost „năuciți“ de soare pentru a sublinia efectul orbitor al soarelui asupra ochilor ei. Cuvântul există și în ziua de azi, însă de-a lungul timpului „invenția“ lui Shakespeare a evoluat și a primit noi semnificații. În zilele noastre, „a năuci“ înseamnă mai degrabă „a impresiona“, deși nu acesta era semnificația gândită de cel supranumit „Poetul din Avon“.

CU SÂNGE RECE

Această expresie a fost folosită de Shakespeare pentru prima dată în piesa „King John“ (actul III, scena 1) pentru a descrie o persoană dură și lipsită de emoții, asemenea unei reptile.

Pentru a evita redundanța, dramaturgul englez a fost nevoit să inventeze noi modalități pentru a descrie personajele ticăloase din piesele sale care erau pline de povești de gelozie, intrigă și răzbunare.

ÎNCĂIERARE

În piese celebre precum „Hamlet“ sau „Macbeth“, Shakespeare a inventat scene de luptă de mică amploare, pe care le-a denumit „încăierări“.

Cuvântul a fost folosit pentru prima dată de către personajul Philo din piesa „Antoni și Cleopatra“. Când Shakespeare a scris această piesă, substantivul „încăierare“ nu exista, ci doar verbul „a lupta“.

MOHORÂT

Verbul „a se întuneca“ exista înainte ca Shakespeare să transforme cuvântul într-un adjectiv în mai multe dintre piesele scrise de el.

CURTE

Cetatea Cavalerilor

Acest cuvânt era folosit pentru a descrie acțiunile oamenilor pe care aceștia le făceau pentru a dezvolta o relație romantică, amoroasă ce putea duce la căsătorie.

Shakespeare i-a modificat înțelesul și l-a folosit pentru prima dată în piesa „Negustorul din Veneția” pentru a face referire la curtea regelui, la reședința domnească.

GENEROS

Cuvântul provine din latinescul „generosus”, care înseamnă titlu nobil. În această formă Shakespeare l-a folosit pentru prima dată în piesa [Hamlet](#).

Care sunt cuvintele românești care nu se pot traduce în nicio altă limbă?

Fiecare limbă are secretele și subtilitățile ei și, ca orice mister, acestea nu pot fi descoperite decât dacă sunt vorbite la perfecție. Nu de puține ori s-a întâmplat ca atunci când am comunicat cu cineva într-o limbă străină să ne blocăm la un anumit cuvânt deoarece pur și simplu nu am putut găsi un corespondent în respectiva limbă.

Asemenea altor limbi, și româna deține cuvinte care nu pot fi traduse și care au fost confirmate de lingviști și de specialiștii în lexică drept cuvinte intraductibile.

La sfârșitul secolului al XX-lea, UNESCO a realizat un [dictionar](#) care conține astfel de cuvinte care nu pot fi traduse dintr-o limbă în alta, denumit Dicționar internațional de termeni literari.

Care sunt singurele cuvinte românești care nu se pot traduce în nici o altă limbă?

În acest Dicționarul internațional de termeni literari se regăsesc trei cuvinte românești intraductibile: „**dor**”, „**doină**” și „**colindă**”.

Cuvântul DOR

Deși poate forma expresii și în alte limbi, cum este arhicunoscuta expresie din limba engleză „I miss you”, ce poate contrazice această imposibilitate de a fi tradus, cuvântul DOR poate fi doar explicat, neavând echivalent. În schimb, în toate limbile există acțiunea de a „duce dorul”, însă în limba română nu există un singur verb pentru aceasta.

DOR, doruri, s. n. 1. Dorință puternică de a vedea sau de a revedea pe cineva sau ceva drag, de a reveni la o îndeletnicire preferată; nostalgie.

Cuvântul DOINĂ

Un alt cuvânt românesc fără corespondent într-o altă limbă, recunoscut internațional, este DOINĂ.

DÓINĂ, doine, s. f. Specie a liricii populare și a folclorului muzical românesc, care exprimă un sentiment de dor, de jale, de revoltă, de dragoste etc., preluată și de poezia cultă.

Doina populara

Cuvântul COLINDĂ

În vocabularul limbii române mai există un cuvânt ce nu poate fi tradus în nici o altă limbă. Acesta este COLINDĂ și nu are nici un corespondent într-o altă limbă, deși în aceste limbi există noțiunea de cântece de Crăciun.

COLÍNDĂ, colinde, s. f. 1. (În vechile tradiții populare) Cîntec tradițional de Crăciun, pe care-l cântă copiii umblând în cete din casă în casă.

Alte cuvinte românești intraductibile, nerecunoscute internațional

Conform lucrărilor semnate de reputatul filosof, poet, eseist, publicist și scriitor român, Constantin Noica, în limba română mai există și alte cuvinte ce nu pot fi traduse în nici o altă limbă, dar care nu au fost recunoscute la nivel internațional. Acestea sunt:

ÎMPIELIȚA, împielitez, vb. I. Refl. (Înv.) A se întrupa, a se incarna.

ÎNTRU prep. În. Arată (starea sau) acțiunea în interiorul unui spațiu.

Cetatea Cavalerilor

ÎNFIRIPA, înfiripez, vb. I. 1. Tranz. A alcătui ceva din elemente puține, dispartate sau necorespunzătoare; a înjgheba. Refl. Fig. A lua naștere, a prinde consistență.

LĂMURI, lămuresc, vb. IV. 1. Tranz. și refl. A ajuta pe cineva să înțeleagă sau a înțelege, a ajunge să înțeleagă ceva. Refl. recipr. A ajunge la o concluzie, la înțelegerea unui lucru în urma unei discuții în care s-au dezbătut aspectele neclare, contradictorii.

MĂRTIȘOR, (1) mărtișoare, s. n., (3, 4) mărtișori, s. m. 1. S. n. Mic obiect de podoabă legat de un fir împletit, roșu cu alb, care se oferă în dar ca semn al sosirii primăverii, mai ales femeilor și fetelor, la 1 martie.

NĂDEJDE, nădejdi, s. f. Încredere sau convingere că ceea ce faci ori dorești se va realiza; speranță, nădăjduire; încredere în sprijinul, în ajutorul cuiva sau a ceva, certitudine că cineva sau ceva va fi favorabil, de ajutor

SINEA s. f. art. invar. (Numai în expr.) În sinea mea (sau a ta etc.) = în propria conștiință, în eul propriu, în gând.

STINGHER, -Ă, stingheri, -e, adj. 1. Care este doar ici și colo; izolat, răzleț, singur. Care se simte undeva străin, dezorientat, stânjenit. 2. Care a rămas fără pereche; desperecheat.

VOIE, voi, s. f. 1. Voință, vrere, intenție. Loc. adv. Cu voie sau cu voia (cuiva) = intenționat, din proprie inițiativă, dinadins. Fără (de) voie sau fără voia mea (ori ta, sa etc.) = involuntar, neintenționat. Peste voia... = împotriva voinței cuiva. De voie, de nevoie sau cu voie, fără voie = vrând-nevrând. (Înv.; în sintagma) Voie vegheată = bunăvoință; p. ext. protecție, favoare.

VREDNIC, -Ă, vrednici, -ce, adj. 1. Harnic, iute, cu rost la treabă. Capabil, destoinic. 2. Demn de., care merită să..., căruia i se cuvine pe drept ceva.

Care sunt cele mai vechi cuvinte spuse de om? Acestea erau folosite încă din „Epoca de piatră”

„Epoca de piatră” este perioada preistoriei în care oamenii foloseau mai ales uneltele de piatră. „Epoca de piatră” a durat aproximativ 3,4 milioane de ani, sfârșindu-se între 8700 î. d. Hr. și 2000 î. d. Hr., odată cu apariția metalurgiei. Oamenii de știință au descoperit care au fost primele cuvinte folosite de om.

Toate limbile majore din Europa, Orientul Mijlociu și subcontinentul indian s-au dezvoltat dintr-o singură rădăcină originară și formează familia indo-europeană a limbilor. Unele dintre cele mai vechi cuvinte au o vârstă de peste 9000 de ani.

„Dacă observăm ‘tu’, ‘eu’ și ‘cine’, putem spune că aceste cuvinte sunt probabil vechi de cel puțin 15.000-20.000 de ani. Sunetele folosite pentru aceste semnificații erau, probabil, foarte asemănătoare cu cele folosite astăzi”, a spus Dr. Mark Pagel, de la University of Reading’s School of Biological Sciences.

După ce a studiat aproximativ 200 de cuvinte comune în toate limbile europene și asiatice, Mark Pagel și colegii săi au tras concluzia că aproximativ 23 de cuvinte au rădăcini comune. Cele mai vechi 20 de **cuvinte** folosite de homo sapiens sunt, în această ordine: cine, doi, trei, eu, cinci, noi, patru, cum, unu, nume, limbă, nou, tu, unde, stea, a da, noapte, mână, a muri.

Printre cele mai vechi cuvinte se mai numără: foc, cenușă, vierme, bărbat, mamă sau a auzi. Cele mai vechi cuvinte exprimate în limba engleză sunt: I, who, we, thou, two, three, five.

Care sunt cele mai vechi cuvinte românești?

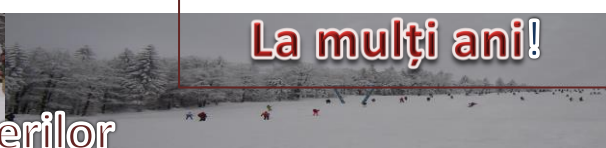
Cele mai vechi cuvinte românești sunt cele ce provin din fondul geto-dacic. Printre acestea se numără: Argeș, arunca, amurg, aprig, bară, baltă, barză, băiat, bălan, bordei, burtă, căciulă, cătun, cioban, cioc, **copac**, copil, doină, dop, fărâmbă, gard, gata, groapă, leagăn, leșina, mal, mălai, mămăligă, moș, moț, nițel, ortoman, păstaie, prunc, rață, ridica, sculă, sterp, stăpân, tare, țap, țurcă, uita, urcior, viezure, viscol, zară, zestre, zgâia, zimbru, etc.

Desene din epoca de piatra

Care sunt cele mai folosite cuvinte din limba română?

Există cuvinte pe care le folosește tot românul, indiferent de vocabularul său, de studiile pe care le are sau de mediul în care trăiește. Ei bine, cele mai utilizate cuvinte din limba noastră sunt prepozițiile

La mulți ani!

Cetatea Cavalerilor

Nr. 12(40)/Decembrie 2023

precum „pe”, „de” sau „la”, conjuncțiile coordonatoare precum „și”, „sau”, ori verbele auxiliare „a avea” și „a fi”. Cel puțin asta susțin specialiștii.

Nu sunt conversații între cel puțin doi vorbitori ai limbii române din care să lipsească cuvintele ajutătoare sau așa numitele cuvinte de legătură. Astfel, „și”, „sau”, „de”, „care”, sunt omniprezente. Când vine vorba despre verbe, cele mai folosite par a fi („a avea”, pentru perfectul compus și „a vrea”, pentru viitor). Pronumele precum „eu”, „tu”, „ea”, „el” sunt și ele extrem de utilizate în conversațiile de zi cu zi.

„Dacă ne referim la cuvintele pline semantic, lingviștii consideră că fiecare limbă are un fond lexical principal sau un vocabular fundamental, care se distinge de masa vocabularului”, a explicat pentru shtiu.ro Adina Dragomirescu director la Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române.

Aceasta a adăugat: „Acest fond principal are în jur de 1.500 de cuvinte, printre care: nume de obiecte uzuale (casă, masă), verbe (a mânca, a iubi, a face), nume de alimente și băuturi (apă, vin, carne, cartofi etc.), substantive care denumesc anumite părți ale corpului (cap, mână, picior), nume de animale și păsări (câine, pisică, etc), substantivele care denumesc gradele de rudenie (mama, tată, soră, frate), numele zilelor săptămânii și ale lunilor etc.”.

Unde se vorbește cea mai „curată” limbă română?

Întrebată care sunt cele mai dese greșeli de exprimare pe care le fac românii, Adina Dragomirescu a punctat: „Nu sunt statistici, există însă o repartizare geografică, să zicem așa. De exemplu, „ca și” în loc de „ca”, în structuri gresite de tipul „Ca și prieten, sunt gata să te ajut”, apare mai ales în Transilvania. Topica greșită „mai ți-am spus” în loc de „ți-am mai spus”, apare mai ales în Muntenia. Cât despre cea mai „curată” limbă română, aceasta se vorbește în Muntenia: „Regiunea Argeș-Prahova este zona cea mai apropiată de normele limbii literare. Asta nu înseamnă că aici se fac mai puține greșeli, ci ca limba de aici a stat la baza stabilirii normelor limbii literare standard”.

Câți oameni vorbesc limba română

[Limba română](http://limba_roman%C3%A2.pdf) este, conform wikipedia.com, o limbă indo-europeană, din grupul italic și din subgrupul oriental al limbilor romanice. Printre limbile romanice, româna este a cincea după numărul de vorbitori, după spaniolă, portugheză, franceză și italiană. Din motive de diferențiere tipologică, limba română mai este numită în lingvistica comparată, *limba dacoromână* sau *dialectul dacoromân*. Limba română este vorbită în toată lumea de aproximativ 28 de milioane de persoane, dintre care circa 24 de milioane o au ca limbă maternă.

mandigeo@gmail.com